

Novel·la ■ Carlos Zanón

'Maese' Wiesenthal

Wiesenthal (Barcelona, 1943) és un tipus a qui la literatura a partir del 1914 li sembla poc més que una broma de mal gust. Que fa com si el *Mayflower* encara no hagués sortit de Plymouth. Algú que quan tractes de buscar referents et surten paraules com ara Rilke, Humanisme, Chateaubriand, Zweig, Thomas Mann o Autoritat Moral. Com podeu comprovar, un home perillós en els temps que corren.

Aquest cultíssim i inquiet dandi va sacrificar la seva vida pels llibres. Els seus, els imaginats, els dels altres. Pels herois i

homes que els escriuen. Va viure dècades per les carreteres secundàries del mercat, fins que un llibre de consum entre amics va trobar un editor que va creure en ell. L'èxit de *Libro de réquiem* va ser pel boca-orella. Això demostra que no tenim nafrat del tot l'estómac amb el *fàcil, ràpid i còmode. Libro de réquiem* tenia molt de comiat del seu autor. Però la fe de Mauricio va moure muntanyes de lectors i el va rescatar de, potser, el seu últim brindis al sol. Després va arribar *El esnobismo de las golondrinas*, un llibre inclassificable, proper al seu predecessor amb idèntiques virtuts. Prosa

clara, fanàtic entusiasme, memòria esnob i l'essència d'Europa a través de la geografia dels seus millors homes.

Perquè aquest senyor és capaç d'aixecar ell solet les ruïnes d'Europa. Només necessita el seu bon ofici, mil hores de feina i aquesta curiositat seva, fragmentària i mitòmana. *Luz de vísperas* és una empresa titànica més formal que les seves antecessores. La construcció novel·lada d'un món que ja no existeix. El protagonista, un escriptor jueu de Praga a punt de rebre el Nobel, recorda les seves arrels austríaques, venecianes, espanyoles. Els seus afluents culturals russos, caribenys, alemanys. Estem amb ell en les dues grans guerres, en cent ciutats. Coneixem l'horror i la bondat, la fe i la passió. Wiesenthal convoca alguns dels seus herois -Tolstoi, Beckett, Zweig- i una galeria de personatges reals i inventats que s'aixequen vius del paper fins a emocionar-te. La trama aguanta bastant bé l'esforç de les 1.134 pàgines. Defuig els clixés. T'educa perquè et sap intel·ligent. I en tot moment submergit en una atmosfera rilkeana de pèrdua. I és que amb *Luz de vísperas* l'artesà ha lliurat una d'aquelles obres que donaven categoria de *maese*. Els llums encara no s'han apagat, senyor Wiesenthal.*

Mauricio Wiesenthal

EDHASA

Luz de vísperas

Mauricio Wiesenthal
Edhasa
Barcelona, 2008
Preu: 34,50 euros
Pàgines: 1.134

Mauricio Wiesenthal, home culte i inquiet, és capaç d'aixecar ell solet les ruïnes d'Europa amb el seu bon ofici característic, mil hores de feina i la companyia d'alguns dels seus herois, com ara Tolstoi, Beckett, Zweig, Mann, Rilke...

1 2 3 4 5

Ciència ■

Enigmes sense resoldre

■ David Bueno

La comprensió que els humans tenim del món es deu principalment als avenços científics. La velocitat d'adquisició de nous coneixements, però, s'ha incrementat enormement aquestes darreres dècades, la qual cosa provoca en moltes persones la sensació que hem entrat en una espiral gairebé imparable de nous coneixements. Tanmateix, la ciència encara té molts enigmes per resoldre, molts més dels que a hores d'ara ja ha resolt. De fet, estem tan acostumats al fet que la ciència ofereixi respostes que, de tant en tant, va bé recordar aquelles preguntes que encara no tenen una resposta clara, completa o acceptada.

Aquesta és la temàtica de *100 enigmes que la ciència (encara)*

no ha resolt, de Daniel Closa, investigador de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona i autor de diverses obres de ficció i de divulgació científica. Un llibre en què

100 enigmes que la ciència (encara) no ha resolt

Daniel Closa i Autet Cossetània
Valls, 2008
Preu: 14,60 euros
Pàgines: 224

1 2 3 4 5

l'autor reuneix de manera amena, fresca i simpàtica 100 d'aquests enigmes, altrament molt ben seleccionats per la seva proximitat als potencials lectors i/o per la seva transcendència social. Agrupats en set blocs (*Als límits de l'espai i el temps, El sistema solar i la Terra, La vida, Els humans, La salut, Mirant al passat i Tecnologies i abstraccions*), Closa ens explica què en sap ara la ciència d'enigmes que van des de l'origen de l'Univers fins als badalls, i dels terratrèmols a la fibromiàlgia.

Com reconeix l'autor, és una obra escrita perquè vagi quedant a poc a poc parcialment obsoleta, a mesura que es vagin produint nous descobriments científics. Per exemple, mentre qui signa aquesta crítica estava llegint el llibre en qüestió, s'ha publicat la troballa d'un gen directament implicat en la fibromiàlgia, una de les preguntes que Closa hàbilment ens planteja.

És un llibre escrit amb vocació divulgadora que engrescarà tant els aficionats a la ciència com aquelles persones a qui agraden els misteris. Perquè els humans sentim una fascinació innata per les preguntes, que generalment supera la que sentim per les respostes. No té res d'estrany: la fascinació per les preguntes és la que ens empeny a buscar respostes, i així anem avançant en l'apassionant camí de la recerca científica.*

Juvenil ■ Andreu Sotorra

El joc del mocador

Per què tothom em mira això del cap?

Randa Abdel-Fattah
Traducció: Elisenda Borràs
La Galera
Barcelona, 2008
Preu: 29,90 euros
Pàgines: 345

1 2 3 4 5

Si li traguéssim l'element protagonista de fons -l'*hijab*, el vel islàmic-, la trama d'aquesta novel·la seria com un dels molts retrats robot d'adolescents. Però la ficció -basada clarament en fets reals-, de l'autora Randa Abdel-Fattah (Austràlia, 1979) té la virtut de centrar l'eix del conflicte en el símbol islàmic de les dones musulmanes i això fa que, al costat d'alguns capítols de caràcter dietètic, esteticista, gastronòmic i amorós iniciàtic -que l'acosten a la carrincloneria de Bridget Jones en versió acné-, hi ha també una reflexió sobre el sentit de totes les religions, la conveniència o no de mantenir la tradició islàmica en el món occidental i el conflicte de

relació social que es genera a partir de la decisió de portar l'*hijab*.

La novel·la no es limita només a penetrar en l'anàlisi psicològica del món interior de la protagonista, una noia australiana de 16 anys de pares musulmans -d'origen palestí, similar als orígens palestins i egipcis de l'autora- sinó que té un dels valors principals en la mirada que, a partir de la seva decisió de portar l'*hijab*, fa sobre la vida d'altres musulmans, la d'un amic jueu i també la d'una veïna viuda grega ortodoxa, entre d'altres secundaris.

Si en comptes de portar l'*hijab*, la protagonista optés per fer-se un pírcing o per portar un vestit curt o per ensenyar el melic, l'impacte

seria molt diferent. L'autora fa dir a la protagonista que totes les religions són iguals i que cadascuna té els rituals que les fa úniques, i fins i tot alguns d'aquests rituals simplement els constata i els justifica. Però no hi ha una autocrítica sobre els extremismes religiosos, ni sobre la discriminació que la majoria de religions -i per damunt de tot, la islàmica- practiquen sobre les dones.

I això és el que es troba a faltar en una novel·la que respira compromís, vocació de denúncia i que, en canvi, s'entreté a fer-se accessible amb concessions pròpies de la *telemovie* juvenil per arribar als que se suposa que es considera que són els seus lectors potencials.*